

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТ ХИЙХ ЭРХ ОЛГОХ ЖУРАМ

(Шинэчилсэн журмын төсөл/найруулгын танилцуулга)
АНХНЫ ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

**Ажлын хэсэг,
СЕСМИМ төсөл
12.20.2018**

ЖУРМЫН ТӨСЛИЙГ БОЛОВСРУУЛСАН АЖЛЫН ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

БОАЖЯ-ны ТНБД-ын 2018 оны 04-р сарын 19-ны өдрийн А/146 дугаар тушаалаар байгуулагдсан 11 хүний бүрэлдэхүүнтэй Ажлын хэсэг ажилласан .

Ажлын хэсэгт:

- **БОАЖЯ-наас:** БОУАХ-ийн дарга А.Энхбат, ахлах мэргэжилтэн Д.Шижир-Эрдэнэ, мэргэжилтэн Б.Батбаяр, ХШҮДАГ-ын мэргэжилтэн Х.Оюунбилэг, ХХ-ийн мэргэжилтэн О.Батсайхан;
- **УУХҮЯ-наас:** ХШҮДАГ-ын дарга Ц.Одхүү;
- **Төрийн бус байгууллагаас:** “Байгаль орчны аудитын холбоо”-ны УЗ-ын дарга Б.Энхбаяр, гүйцэтгэх захирал О.Алтансүх;
- **СЕСМИМ төслөөс:** Төслийн ахлах зөвлөх Г.Сурахбаяр, хуулийн зөвлөх Б.Лхамсүрэн, зөвлөх Ш.Анармаа

ЖУРМЫН ТӨСЛИЙГ ШИНЭЧЛЭХ ШААРДЛАГА, ҮНДЭСЛЭЛ

- СЕСМИМ-2016, Төсөл хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд “Байгаль орчны менежментийг сайжруулах ажлын хүрээнд хийгдсэн СЕСМИМ-ийн урьдчилсан судалгааны үр дүнд **байгаль орчны аудитын үйл явцыг сайжруулах шаардлага** байгааг гаргаж ирсэн.

- Дээрх шаардлагын хүрээнд 2017 оны 01 дүгээр сард СЕСМИМ төсөл, “Agriteam Canada Consulting” компаниас **“Байгаль орчны аудитын эхлэх цэгийн дүн шинжилгээ”-г** хийсэн.

- Байгаль орчны аудитын дугуй ширээний уулзалт: *Эрх зүйн орчин, практик асуудал. /2017 оны 2 дугаар сар/;*

- БОАЖЯ, УУХҮЯ болон Эрдэнэт Үйлдвэр ХХК-тай хамтарсан *“Байгаль орчны аудитын дадлагажих сургалт” /2017 оны 8 дугаар сар/;*

- Мөн БОАЖЯ, СЯ, УУХҮЯ, АМГТГ, Өмнөговь аймгийн БОАЖЯ, БОАХолбоодын төлөөлөл Канад улсын БОА-ын туршлагатай танилцсан. /2017 оны 09-10-р сар/;

- Байгаль орчны аудитын хууль тогтоомж, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд 3 аймгийн 7 төсөлд хийсэн мониторингийн дүн;

Эдгээрээс: Аудитын байгууллага, аудиторын чадавхи, чадавхи сайжруулах механизм, зохицуулалт, аудитын чанар, уялдаа холбоо, хариуцлага, урамшуулал болон Аудитын ач холбогдол, үр дүнг сайжруулах шаардлага байгааг тодорхойлсон байна.

- Байгаль орчны аудитын хууль, эрх зүйн дүн шинжилгээ: **2016 оны 6-аас 2017 оны 2 дугаар сар**

Байгаль орчны аудит: Оролцогч талууд, уялдаа холбоо

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТ ХИЙХ ЭРХ ОЛГОХ ЖУРАМ

(одоогийн журамтай харьцуулсан байдал)

Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж буй журмын зохицуулж буй харилцаа

- Байгаль орчны ауиторын сургалтыг БОАЖЯ захиалах, МУИС гүйцэтгэх;
- Сургалтанд хамрагдаж шууд байгаль орчны аудиторын хугацаагүй эрх авах;
- Аудиторыг мэргэшүүлэх сургалтын тогтолцоо байхгүй;
- Аудиторын ур чадвар, туршлагыг үнэлэх тогтолцоо байхгүй;
- Нэгдсэн дагаж мөрдөх ёс зүйн дүрэм байхгүй;
- Аудитын чанарын баталгаажуулалт байхгүй;
- Байгаль орчны аудиторыг сонгон шалгаруулахгүйгээр зөвхөн сургалтын хичээлээр шалгалт өгч эрх олгож байна.

Шинэ журмын төслөөр бий болж буй зохицуулалт

- Байгаль орчны аудитын орон тооны бус мэргэжлийн зөвлөлтэй байх;
- Сургалтын байгууллагыг сонгон шалгаруулах, сургалтын хөтөлбөрийг хянан баталгаажуулах;
- Аудиторын эрхийг сонгон шалгаруулалтаар эрх олгох;
- Аудиторын эрх хугацаатай, сунгахад шалгууртай байх;
- Аудитын байгууллагын эрх олгох, сунгахад шалгууртай байх;
- Аудитын болон аудиторын эрхийг цуцлах тогтолцоог бүрдүүлсэн; /хариуцлагжуулах/
- Нийтээр дагаж мөрдөх байгаль орчны аудиторын ёс зүйн дүрэмтэй байхаар журамд тусгасан.

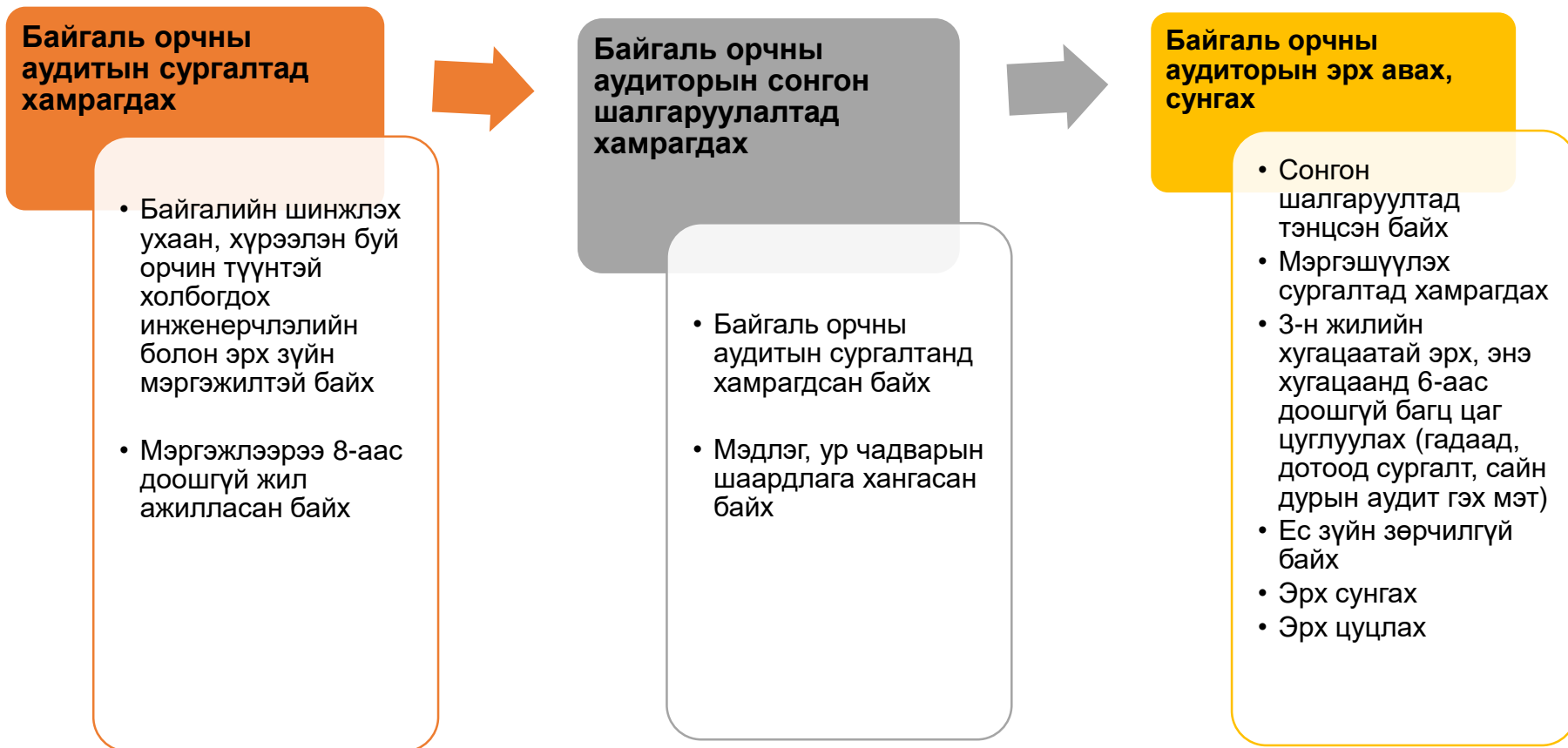
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТ ХИЙХ ЭРХ БҮХИЙ БАЙГУУЛЛАГА

(байгаль орчны аудитын эрх авах процесс)

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТОР

(Байгаль орчны аудитор болох процесс)

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ОРОН ТООНЫ БУС МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛ

(Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд томилох,
нийт 5-н гишүүнтэй)

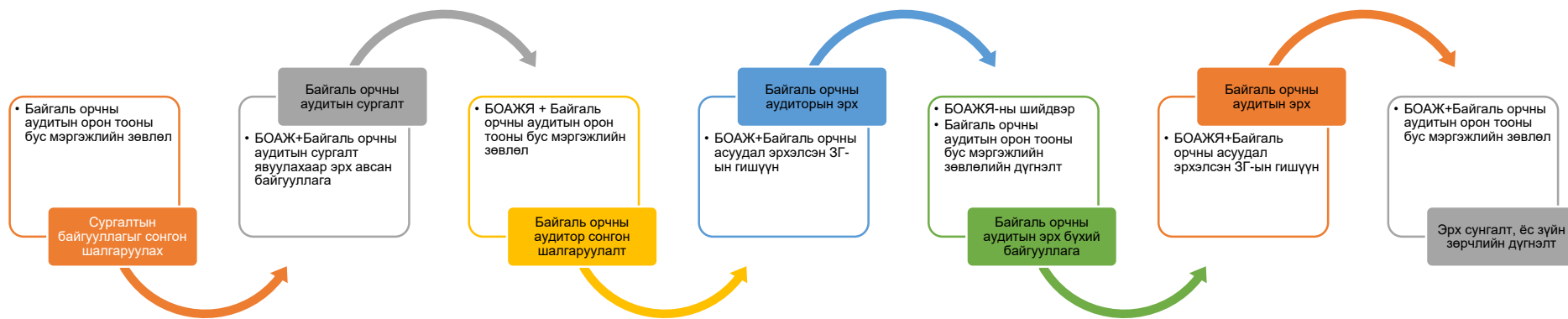
Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн

- БОАЖЯ-ны төлөөлөл 3 гишүүн,
- Байгаль орчны салбарын мэргэжлийн холбоодын төлөөлөл 2 гишүүн (аудитор байх, 8-аас доошгүй жилийн мэргэжлийн туршлагатай байх),
- Жендэр

Зөвлөлийн эрх, үүрэг, үйл ажиллагаа

- Байгаль орчны аудитын сургалтын байгуулагыг сонгон шалгаруулах, сургалтын хөтөлбөрийг хянан баталгаажуулах,
- Байгаль орчны аудиторын сонгон шалгаруулалт хийх, эрх олгох, аудитын мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох, сунгах, цуцлахтай холбогдох дүгнэлт гаргах,

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ЕРӨНХИЙ ПРОЦЕСС

- Төрийн байгууллага, хувийн хэвшлийн түншлэлээс бүрдсэн Байгаль орчны аудитын асуудал хариуцсан орон тооны бүс дэд нэгж байгуулагдах, зохих чиг үүргийг хариуцах;
- Байгаль орчны аудитын мэргэшүүлэх сургалт тогтмол явагдах нөхцөл, тогтолцоо;
- Байгаль орчны аудиторын сонгон шалгаруулалт;
- Мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдах бусад арга хэмжээнд хамрагдаж багц цаг цуглуулах;
- Гадаад улсын байгууллагыг ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлсэн;

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧ

(Захиалагч, гэрээлэгч аудит хийлгэх процесс)

БОХТ хуулийн дагуу 2
жил тутамд Байгаль
орчны аудит хийлгэх

- Байгаль орчны аудит хийх эрх бүхий аудитын байгууллагыг сонгох, гэрээ хийх;
- Аудит хийх нөхцөл боломжоор бүрэн хангах
- Байгаль орчны аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх, хөндлөнгөөс нөлөөлөхгүй байх

Байгаль орчны
аудитаар өгсөн
зөвлөмжийг
хэрэгжүүлэх

- Байгаль орчны аудитын зөвлөмжид санал оруулах
- Байгаль орчны аудитаар илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгах
- Аудитын зөвлөмжийн дагуу байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөлийг бууруулах, нөхөн сэргээх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

Байгаль орчны аудитаар
өгсөн зөвлөмжийн
хэрэгжилтийг тайлагнах,
санал гомдол

- Байгаль орчны аудитаар өгсөн зөвлөмжийн дагуух хариу арга хэмжээний гүйцэтгэлийн тайланг аймгийн БОА-нд хүргүүлэх
- Байгаль орчны аудитын байгууллага, аудитортой холбогдох ноцтой асуудлын талаарх гомдол саналыг БОАЖЯ-нд гаргах

БУСАД ДЭВШИЛТЭТ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ТАЛААР

- Гадаад болон дотоод хянан баталгаажуулалт;
- Аудиторын ёс зүй;
- Аудиторын мэргэжлийн хариуцлага, даатгал;
- Аудит, аудиторын мэдээллийн сан;
- Олон нийтийн оролцоо

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА.